

Nieuwsbrief IVORY PARK, april 2007

Een verhaal over de projecten en het dagelijkse leven in de township, aangevuld met een verhaal over geboorte en dood

De herfst is hier begonnen. Dat betekent dat de droge periode begint en het nog steeds prachtig weer is, alleen de avonden en nachten worden iets frisser. Hier in Zuid-Afrika lijkt het weer compleet van slag. We hadden een hete vrij droge zomer met in het begin flinke regenbuien en droog als er regen dient te vallen en nu tijdens de gewoonlijk droge herfst regent het nog af en toe fors. De tuin vindt het heerlijk en zolang de temperatuur goed is en het grootste deel van de dag de zon schijnt vind ik het ook prima.

Ik neem de draad weer op in het schrijven van een nieuwsbrief over de onder handen zijnde projecten Sedimosang en Home of Hope. En natuurlijk over het wel en wee van Letty.

Ik zal aansluitend vertellen over mijn ervaringen opgedaan in Ivory Park en in Lulekani, een township bij Phalaborwa (noorden van Zuid-Afrika). Dat zal gaan over 2 zaken die met dood en leven van doen hebben en met waardigheid en respect.

Het wordt dus een langere brief dan jullie van mij gewend zijn.

Sedimosang

Sinds de opening van het gedeelte voor de kinderen van 4-6 jaar in de voormalige garage, waarover ik in januari een nieuwsbrief schreef, zie je daar een stel kinderen achter tafeltjes en stoeltjes met juf Maria aan een tafeltje ervoor. Er wordt met plezier geleerd, gespeeld en na het eten een dutje gedaan. Dat leren doet men op een leuke wijze doordat er op de muren allerlei onderwerpen geschilderd zijn die aanleiding geven tot uitleg en vragen en vervolgens wordt veel aandacht gegeven aan hygiëne en het leren van liedjes en de kinderen worden gestimuleerd zelf iets te vertellen of een voordrachtje te houden. Dat versterkt het zelfvertrouwen en bereidt hen voor op de grote school. Als ik de situatie hier vergelijk met vorig jaar, dan zie je dat door een betere omgeving en gepaste materialen de kinderen als vanzelf meer uitgenodigd worden tot spel en leren. Ook het gegeven dat er nu dagelijks 2 kleine maaltijden aan de kinderen gegeven kan worden heeft effect op de kinderen. Als we nog voor elkaar kunnen krijgen dat er regelmatig fruit en/of groenten op het menu komt dan komen we een eind

Nieuw klas lokaal

in de goede richting als het om gezonde voeding gaat.

Schoonzoon Bart op bezoek

Op dit moment wordt door Step by Step, een NPO van Sonja Hoffmann iedere maand een bijdrage geleverd om extra voedsel te kunnen aanschaffen. Klasse!

In de crèche bij Josephine verblijven kinderen van 0-4 jaar en gisteren was het voor 2 peuters en het 'gezin' waaruit ze komen een verdrietige dag.

Steeds vaker zie ik hier kindgezinnen. De ouders overleden, meestal aan Aids en de oudste neemt de zorg voor het gezin over. Dat was voor deze 2 peuters hun oudste broer Moaggie, 19 jaar oud en die nacht aan Aids overleden. Nu moet het 13-jarig zusje de zorg voor 5 kinderen overnemen. Josephine is voor dat meisje een houvast en voor de opvang van de 2 peuters hoeft niet te worden betaald. Trouwens, dit is voor veel verzorger(s) een probleem. Daar waar mogelijk vraagt Josephine 70 rand per maand per kind, maar als er geen geld is zijn ze ook welkom. Ze koos er immers voor om de allerarmste kinderen ook een kans te geven op opvang en enig onderwijs en daarmee geeft ze de verzorger, meestal een moeder, oma of buurvrouw tijd om naar een baan te zoeken of even op rust te komen.

De 2e fase in dit project is nu aangebroken. Er worden formele papieren opgesteld om te kunnen starten met de nieuwbouw van 2 klasjes voor de crèche en een 2-tal toiletten met douche en wasbakken. Ook een voorraadkamer wordt ingepland. De tekening is klaar, dus als toestemming van de overheid binnen is kan gestart worden. Tegelijk zal de keuken een opknabbeurt krijgen en wordt in het gehele pand elektra en water aangelegd. Voor het huis zal een groot toegangshek komen om zo de kinderen te beschermen en de toegang zal geplaveid worden.

Intussen ben ik met Josephine verslagen aan het maken van ieder kind en wordt beleid op papier aangepast en vastgelegd. We zullen ook taakomschrijvingen maken voor de leerkrachten en zoeken naar mogelijkheden hen een klein salaris te kunnen bieden. Ook een schoonmaakster/kok zal aangesteld worden. Er verblijven momenteel in totaal 83 kinderen bij Josephine. Ik hoor net dat de town planner met de overheid alle papieren in orde heeft gemaakt. Maandag is een afspraak gemaakt met hem om alles door te nemen. Het zou betekenen dat we met uw hulp nu snel kunnen starten met fase 2.

Wij willen ook een nieuwe klas

Laatste nieuws: vanochtend 22 april, is de 60-jarige Beauty, de vrouw die in de crèche werkt en op de foto rechts te zien is, dood gevonden. Ze is verkracht en vermoord. Ik heb even geen woorden om mijn gevoel hierover weer te geven. Zo'n lief en behulpzaam mens.

Home of Hope

Mijn betrokkenheid bij de NPO Home of Hope is ontstaan op verzoek van Karin Jenkins. Zij is bestuurslid van deze NPO. Het betreft een opvanghuis voor maximaal 15 meiden in de binnenstad van Pretoria. Het zijn meestal straatmeiden die om in hun onderhoud te voorzien vaak in de prostitutie en de drugswereld terecht komen. Mishandeling en verkrachting zijn de 'normale' ervaringen van deze meiden. De kans om Hiv/Aids op te lopen is hierdoor groot. Er is een goede samenwerking met politie en ook de kerk is betrokken door als ze mogelijkheden hebben het tehuis van voedsel te voorzien en

wekelijks wordt er Bijbelstudie aangeboden. Toen het probleem goed uit de hand begon te lopen is op initiatief van de overheid dit opvanghuis gestart. Het dubbele woonhuis is ter beschikking gesteld door de overheid met de belofte het financieel te steunen. Van dit laatste is echter, zoals zo vaak hier, nog niets terecht gekomen. Het pand is van een goede constructie maar moet dringend aangepast. Warm water is er niet, want de geisers zijn stuk. De ooit gekregen koelkast werkt niet meer en ook de roestige wasmachine hield ermee op. De keuken mag je geen keuken noemen en slechts een douche werkt, alleen met koud water. Er is een voortdurende strijd om voldoende voedsel en toiletartikelen te krijgen.

Erondina, de huismama doet wat ze kan om de 15 meiden tussen 14-19 jaar en een baby van een van de meiden een thuis te bieden, het huis schoon te houden en te koken.

Er ligt een plan van aanpak en het bestuur is bezig de overheid onder druk te zetten om dit door henzelf gestarte initiatief nu ook daadwerkelijk te steunen.

Men biedt in dit huis niet alleen opvang, maar doelstelling is de meiden te leren zelfstandig een eigen bestaan op te bouwen door ze naar school te sturen. Ook het meehelpen in huis en werken op de computer behoort tot de dagelijkse gang van zaken. Voor de wat ouderen is een naai en borduurproject opgezet. Karin heeft de materialen hiervoor uit eigen middelen betaald en daarvan worden handgemaakte geborduurde tassen gemaakt. Dit geeft de meiden zelfvertrouwen. Karin gaat de tassen promoten op een conferentie die ze organiseert in juni. Dat is tegelijk een gelegenheid om te kijken of dit bij het publiek aanslaat. Er zou een mooi project van gemaakt kunnen worden met behulp van een creatief iemand die de meiden leert naaien, borduren en verkopen. Tshwaranang Nederland heeft deze NPO een hart onder de riem gestoken door een startbedrag te schenken en er is contact gelegd met Christel Hoogland van Cordaid waar een aanvraag om financiële steun wordt ingediend.

Letty.

Letty maakt het wat gezondheid betreft goed, heel goed zelfs. Ze ziet er goed uit, voelt zich goed en is weer druk bezig met studie en stage. Stage loopt ze in het Kalafong ziekenhuis. Na haar operatie heeft ze ervaring opgedaan in de operatiekamer. Dat is niet mijn ding, zei ze, omdat patiënten op de ok niet praten en Letty's kracht ligt in contact met patiënten. Verder was het confronterend dat de eerste operatie die ze meemaakte het verwijderen van een baarmoeder was. Ze zag nu wat haar een aantal weken eerder zelf overkwam. Nu werkt ze 12 uur per dag op de kinderafdeling. Ze werkt zolang om haar verloren stage-uren in te halen. Ze vertelt dat ze daar als studente al het werk doet dat eigenlijk gedaan moet worden door afgestudeerde nurses. Die zitten met elkaar te praten en zijn absoluut niet bezig met de situatie van de kinderen. Afgelopen woensdag ontdekte ze dat het eten van de kinderen vol kakkerlakken zat en ze ook in hun kastjes zaten, kortom overal. Ze heeft dit gemeld en als reactie kreeg ze te horen dat ze beter past in een privé kliniek! Ze vertelde dat ze vorig jaar in hetzelfde Kalafong ziekenhuis werkte op afdeling 16 en het daar schoon was, dus dat het niets van doen heeft met Prive of staatshospitaal, maar met degene die de leiding heeft op de afdeling. Vrijdag werd er gespoten, dus haar melding hielp. Ze ergert zich aan die laksheid, maar aan de andere kant zegt ze hiervan te leren om dat zelf nooit te doen als ze afgestudeerd is. Ze denkt dat deze nurses misbruik maken van de situatie, inplaats van de studenten te motiveren of hen extra dingen te leren. Ze doet eind mei eindexamen op school. Ze studeert hard en het is ook letterlijk hard als je 's avonds laat thuiskomt en na een dag werken nog in de studieboeken moet bij een kaarsje en een glas thee. En ook haar zoon Thabang vraagt aandacht en hulp bij huiswerk. Ze wil de weekenden daarom ook zoveel mogelijk tijd aan hem besteden. Daarnaast is ze bezig met autorijles in een

truck. Ze slaagde al voor haar theorie examen en heeft inmiddels de eerste rijervaring op de weg erop zitten. Ze kijkt uit naar afstuderen en het verkrijgen van een baan bij het eye project in Ivory Park.

Geboorte en dood.

Dan nu een verhaal over een geboorte in Ivory Park en granny's dood in Lulekani.

Tegengestelde eraringen als ik denk aan waardigheid en respect.

Zo ongeveer gelijktijdig dienden zich het overlijden aan van de grootmoeder van onze pleegzoon Shadrack en zijn broer James en de geboorte van baby Amogelang (ofwel welcome) van Neo, de jongste dochter van Josephine .

Shadrack en zijn broer zijn wezen. Hun moeder overleed toen Shadrack 3 jaar was en James 6. Hun vader hebben ze beiden niet gekend. Grootmoeder nam zoals dat gaat in de cultuur in Zuid-Afrika en dus ook in hun Shangaan cultuur de zorg op zich voor de 2 jongens en ondanks het feit dat ze moest leven van een klein staatspensioentje van een paar honderd rand per maand, vond ze het belangrijk dat de 2 jongens naar school konden gaan. Gezien de financiële situatie konden ze niet tegelijk naar school, dus om de beurt ieder een jaar. Het betekende ook dat deze vrouw in grote armoede leefde en zo goed en zo kwaad het ging zorgde dat beide jongens te eten kregen en er netjes bijliepen. Shadrack is inmiddels een bekwaam brandweerman/paramedic en rijdt op een ambulance in zijn wijk: Ivory Park. Hij woonde ook in Ivory Park, maar kon dat niet volhouden omdat hij teveel geconfronteerd werd met geweld en verhuisde met een collega naar een kamer in een rustiger wijk. Hij heeft zwaar werk omdat er dagelijks doden vallen door Aids en geweld. Veel steekpartijen, verkrachtingen en mishandeling vinden vooral in het weekend plaats als drank in de man is. Voor hem zijn dat aangrijpende en indringende confrontaties.

James is bouwvakker geworden en heeft zichzelf veel technisch vernuft aangeleerd door mee te lopen met een aannemer die hem vertrouwd maakte met meer dan metselen alleen. Hij woont in de township Zevenfontein met zijn vrouw en kind en een baby op komst. Hij zal zich ook over de renovatie en nieuwbouw bij Josephine ontfermen.

De oma van Shadrack en James was al een tijdje ziek. Ziek in die zin dat ze het leven niet zinvol meer vond zo alleen in Lulekani. De jongens op hun plek en waar diende haar leven nog toe? Een versleten lijf en allerlei nare kwaaltjes. Een kale kamer met een afwasbak, een houten bankje en een versleten matras. De ooit mooi gekleurde lappen die ze kruislings om zich heen droeg verwassen en versleten. Ze kon wel genieten van het buiten zitten op de vroege avonden als de zon onderging en ze bij het licht van de maan een mango plukte uit de boom achter haar huisje. Waar ze wat kookte op een takkenbos en de ijzeren pot keurig schoongeboend op een tak te drogen legde.

Granny overleed dus ruim 2 weken geleden, stilletjes in de nacht.

Dan moet de begrafenis geregeld worden en verschijnen verre familieleden die Shadrack en James nog nooit hebben ontmoet. Alles wordt overlegd met familie, burens, kerkgemeenschap. De nodige besluiten worden genomen door de ouderen die geacht worden meer wijsheid te bezitten. Een begrafenis kan pas plaats vinden als er geld genoeg is om een kist te kopen, de kuil op de begraafplaats betaald en gedolven is en er voldoende voedsel beschikbaar is om een maaltijd te koken voor al degenen die aanwezig zullen zijn en dat waren er nu meer dan 200. Het heeft 2 weken geduurd eer alles bij elkaar was en de begrafenisplechtigheden konden starten. Een plastic tent staat voor het huisje. Iedere avond is daar een soort kerkdienst waar gebeden en gezongen wordt. Om het huis en de tent vouwen velen hun deken uit als het avond wordt en de klaagzangen stoppen. Men vertelt elkaar herinneringen en verhalen en deelt met elkaar wat er te eten is.

De avond voor de begrafenis koken de aanwezige vrouwen in grote potten op grote houtvuren achter het huisje mieliepap, kip, brokjes vlees in een soort tomatensaus, gestoofde kool en grote flessen aanmaaklimonade worden in een grote ton gelegd en aangevuld met water. Intussen wordt de kist met granny bezorgd door de begrafenisondernemer en in de tent gezet. De laatste nacht waken Shadrack, James en veel vrouwen bij haar.

Zaterdagmorgen om 6 uur begint dan de begrafenis. Traditie is dat alle vrouwen een grote doek om hun hoofd en schouders vouwen en de mannen in een jasje, trui of jack aanwezig zijn uit respect voor de grote reis die granny gaat maken. Wederom veel gebeden gezegd door de plaatselijke kerkelijke voorganger die met een versleten, schoon en glanzend gestreken jasje uit de bijbel leest en van een stukje papier een preek houdt. Hij nodigt Henny uit iets te zeggen over granny. Dat wordt een mooi herinneringsverhaal over het samen met haar en Shadrack zitten voor haar huisje als de maan opkomt en ze geniet van een flesje cola dat we meebrachten, over waardigheid en haar zorg voor de jongens. Tussen alle woorden wordt gezongen, kippenvielzang. Alles wat maar kan rijden wordt overvol geladen met mensen die achter de kist aan trekken naar het kerkhof. Wederom zang en gebed en dan wordt granny ter ruste gelegd. Shadrack en James staan er stil en met tranen bij. Een nieuwe deken wordt door hen op de kist gelegd als symbool dat ze het warm moet hebben. De mannen beginnen het graf dicht te gooien onder luid gezang. Halverwege wordt een zak cement op de aarde gegooid en een flinke bak water en dat wordt nog eens herhaald. Dit om te voorkomen dat de regen doordringt op granny. Als een keurige afscheiding met stenen is gemaakt en het zand een mooie berg vormt worden granny's laatste spullen erop gelegd: haar plastic wasbak, haar eetkom en mok en de plastic thee fles. Dit had ik nog niet eerder meegemaakt en blijkt dus tot de Shangaan cultuur te horen. Terug bij het huisje wachten grote teilen schoon water zodat ieder de handen kan wassen. Er wordt eten uitgedeeld en met liefde en respect gesproken over granny, over hoe goed ze was en hoe ze haar hele leven heeft gezorgd voor anderen. Armoede, maar ze leefde een leven met zoveel waardigheid, trots en respect. Dat heeft ze voorgeleefd en doorgegeven.

Granny's graf

Shadrack en James

Haaks hierop staat mijn ervaring rond de geboorte van Amogelang (betekent welcome) de zoon van Neo. Zij is de jongste dochter van Josephine. Neo, net 17 jaar moest voor de bevalling maandagnacht naar Tembisa hospitaal gebracht worden. Het water was gebroken. Neo was zwanger van een vriendje dat haar gouden bergen beloofde en met haar wilde trouwen. Vriendlief bleek allang getrouwd en 2 kinderen te hebben. Dus weer een jonge meid die alleen een kind op moet voeden. Weer een kind welke zonder vader

opgroeit. Weer een oma (Josephine) die er een grote zorg bij krijgt want ze wil net als Neo dat Neo haar school afmaakt om door studie verder te komen.

Een verhaal over hoe het hier gaat in een staatshospitaal:

We komen in Tembisa hospitaal aan rond 3 uur in de nacht. Een vreselijke bende oogt ons tegemoet: bloed overal, vuile lappen en naalden op de vloer. Kreunende vrouwen die her en der op een stoel hangen. Een paar overwerkte zusters die aan een tafeltje zitten te eten uit hun plastic bakjes meegebracht van huis. Geen enkele interesse, geen intake. Iemand wijst ons te gaan zitten en te wachten tot men tijd heeft. Uiteindelijk krijgt Neo een groen hemd en moet ze haar naam en verdere details opgeven. Ik als witte vrouw word nieuwsgierig en gniffelend aangekeken.

Als er verder niets gebeurt vraag ik uiteindelijk hoe het verder gaat. De zuster zegt ons dat er pas morgen een dokter komt die zal kijken wat er aan de hand is, dat we beter naar huis kunnen gaan en in de loop van de ochtend terug kunnen komen. Neo hangt in een plastic stoel en moet daar blijven. Josephine en Neo nemen huilend afscheid van elkaar. Als we Dinsdagmorgen om 11.00 uur terugkomen, hangt ze daar nog. Geen arts aanwezig, geen glaasje water te krijgen en angst en tranen bij Neo, want ze heeft pijn en weet niet wat er gaat gebeuren.

Als we met haar praten en nog eens zo goed en zo kwaad uitleggen wat een bevalling betekent en we haar zo goed mogelijk troosten door te zeggen dat ze niet alleen hoeft te blijven, komt er een nieuw daghoofd dat ons wil wegsturen. May be, zo zegt ze, komt er vandaag een dokter en zal er gekeken worden wat er aan de hand is. Mijn gevoel zegt me dat het gevaarlijk kan zijn zolang te wachten als de vliezen gebroken zijn en ik walg ook van alle viezigheid en desinteresse. Ik neem het besluit te informeren bij de private kliniek, die aan de overkant van dit hospitaal gelegen is wat het kost om haar daar te laten bevallen. 6.000 rand! Door me heen flitst een email van Mariska Werlich die nog wat geld zal overboeken waar ik iets goeds mee mag doen. We pakken haar in een deken en leggen haar in mijn auto en steken de weg over.

Daar is een goede intake, een arts wordt gewaarschuwd en die legt haar aan een monitor, onderzoekt haar en zegt dat er pas 3 cm ontsluiting is. Ze krijgt een infuus om de bevalling te versnellen. In de loop van het volgende uur wordt helder dat de verloren tijd in het hospitaal gevolgen heeft voor de baby. De hartslag wordt onregelmatig, de baby ligt ook verkeerd. Als in de middag blijkt dat de weeën sterk zijn, maar er geen betere ontsluiting komt en de hartslag steeds minder duidelijk wordt besluit deze arts dat er een keizersnede moet plaatsvinden. Dat kost echter 16.000 rand en die heb ik niet helaas.

Ze wordt dus terugverwezen naar hetzelfde Tembisa hospitaal. De arts snapt onze zorg en legt uit dat het een staatshospitaal is, dus een fabriek, dat er gemiddeld 50 bevallingen per dag plaats vinden, de meesten zonder deskundige begeleiding. Hij biedt aan een arts te bellen die hij daar kent. Dat aanbod nemen we graag aan. Hij belt in ons bijzijn zijn collega en legt de situatie uit. Ook belt hij met de zusterspost en geeft hen opdracht direct de arts te waarschuwen als we aankomen. Besloten wordt dat we haar met infuus en al in mijn auto vervoeren en de Tembisa-arts het overneemt bij onze aankomst.

Als we haar hangend tussen ons in naar binnen brengen ontmoeten we dezelfde zusters die ons verzoeken te gaan zitten en te wachten. Als we vragen of ze de arts willen waarschuwen krijgen we te horen dat er geen arts is, dat die elders is. Dan zég ik dat ze NU die arts bellen, zoals zojuist afgesproken en waarover ze gebeld zijn. In 5 minuten is

de arts daar en neemt Neo mee achter een gordijn en roept naar ons dat hij wel eerst zelf wil vaststellen of de situatie is zoals aangegeven in het telefoontje en de meegekregen brief. Hij onderzoekt haar, maar kan verder niets vaststellen want zo zegt hij onze machines zijn kapot. God zal beslissen hoe het verder afloopt. Hij wil Neo daar laten liggen en ik zég (Als ik schrijf zég, bedoel ik rustig maar strak en overduidelijk formuleren.) U bent dokter en verantwoordelijk en wegkruipen achter God lijkt me nu geen optie. Waarop hij zégt: luister goed naar mij. U bent hier in een staatshospitaal en wie niet betaald, die kan niet vragen! God beslist hier over leven en dood. Als ik nog eens herhaal dat hij de God in dienst is die verantwoordelijk is draait hij bij en besluit haar als nr 5 op de lijst te zetten voor een keizerssnede en loopt weg.

De zuster brengt Neo naar een ruimte waar ze voorbereidt zal worden. Josephine en mij wordt gevraagd het ziekenhuis nu te verlaten, want het is half vijf in de middag en dan worden de deuren gesloten uit veiligheidsoverwegingen. Woensdagmorgen om 12 uur mogen we terugkomen. Mijn klompen vallen uit en Josephine raakt echt in paniek. Ze huilt en smeekt bij haar dochter te mogen blijven, zo'n kind nog. We worden kordaat de deur uitgezet. Ik bel de arts van de private kliniek en vertel ons verhaal. Hij zal de arts nog eens bellen en geeft ons een telefoonnummer van de afdeling waar Neo na haar operatie zal worden opgenomen. Josephine zal ieder uur bellen en laat op de avond belt ze me dat Neo nog steeds niet is geholpen. Wederom na tussenkomst van de private arts die zelf naar het hospitaal komt, wordt ze uiteindelijk geholpen en een zoon geboren. De volgende ochtend precies 12 uur mogen we naar binnen. We vinden een verwarde Neo met haar zoon, die met een infuus naast haar ligt. Ze verwijt Josephine dat ze zo alleen was en bang vooral. Ik kan me haar gevoel van eenzaamheid, angst en wanhoop zo goed voorstellen. We troosten en leggen uit. Moeder en baby maken het goed en werden donderdag ontslagen en door ons naar huis gebracht. De grootste chocoladetaart uit de winkel heb ik gekocht om dat te vieren.

Josephine gaat over deze ervaringen praten met haar collega community leaders en kijken of ze samen iets kunnen veranderen aan dit gedrag.

Iets van begrip heb ik wel voor de situatie.

Tembisa hospitaal ligt in het midden van een enorme grote township, is overbelast en heeft te weinig voorzieningen en middelen. Van georganiseerd management merk ik niets. Je zult maar zuster zijn in dat hospitaal. Onderbetaald en overbelast. Zij worden door patiënten en artsen aangesproken op wat niet goed gaat en hebben een dikke huid ontwikkeld. De dienstdoende en net afgestudeerde artsen moeten verplicht 2 jaar hun diensten leveren in een rural area en zijn ook niet gemotiveerd, kijken uit naar een beter betaalde en rustiger omgeving met goede condities en voorzieningen.

Neemt niet weg dat die arts een eed heeft afgelegd en ik niet begrijp hoe hij zijn eigen volk zo kan behandelen.

Hartelijk voor alle aandacht en natuurlijk zijn opmerkingen en vragen welkom.

Lieve groet,
Trees Stege

T.Stege-Nelissen,
P.O.Box 39207,
Moreletapark 0044,
South Africa
Phone/fax +27 12 9975636
Mobile phone +27 723733253

e-mail stege@mweb.co.za
Website Tshwaranang: www.tshwaranang.nl